

Puutarhojen geenivarat kutsuvat käymään!

MTT:llä on useita puistoalueita, joissa on mahdollista vierailta ja tutustua kasvigeenivaroihin ja puutarhatutkimukseen.

TEKSTI: Merja Hartikainen

Lounais-Hämeessä, Jokioisissa Jokioisten kartanopuisto ja Wendlan puutarha esittelevät paikallisia kartanon geenivaroja ja suomalaista puutarhakulttuuria. Ferrarian rinne-nimiseen puistoon on istutettu maisteltaviksi marja- ja hedelmäkasvien lajikkeita ja ainutlaatuisia jalostusaineistoja.

MTT:n viheralan tutkimuksen tu-

loksiin voi tutustua Kaarinan Piikkiössä. Alueen puistossa ja puulajipuisto Arboretum Yltöisessä puutarhaharrastaja saa kokemuksia ja tutkittua tietoa oman pihan kasvivalintoihin.

Rovaniemellä, Arboretum Apukassa, matkailija tutustuu pohjoisessa viihtyviin perennoihin ja saa ideoita luonnonmukaiseen viherrakentamiseen.

Jokioisten puutarhoissa viljelykasvien historiaa

Jokioisten kartanopuisto tarjoaa matkailijalle historiaa huokuvan levähdyspaikan

TEKSTI: Merja Hartikainen

Kartanopuiston hedelmätarha ulottaa juurensa 1780-luvulle, jolloin silloinen kartanon omistaja, laamanni **Gustav Reuterholm** perusti muotopuutarhan.

Ernst Gustav von Willebrandin omistukseen Jokioisten kartano tuli vuonna 1791. Tämän ehkä kartanon merkittävimmän omistajan aikana kartanon rakennuskanta uudistettiin ja puutarha muutettiin maisemapuutarhaksi.

Nykyisin kartanon päärakennus on MTT:n toimistorakennuksena. Kartanon rakennukset ja puutarha ovat lailla suojeltuja.

Kartanopuistoa kuulokkeista

Kartanopuisto on ympärivuotisesti avoinna ja puiston opastusta on kehitetty historiallisten puistojen

Jokioisten kartanopuistossa vietettiin äänioppaan avajaisia äänitaiteilija *Mika Ala-Panulan* johdolla. KUVA: MTT:n arkisto/Maarit Heinonen

matkailua ja kestävää hoitoa kehittäneessä DEVEPARK-hankkeessa vuosien 2009–2012 aikana. Omatoimimatkailijoilla on puistoon asennetuista viidestä kyltistä mahdollisuus tutustua kartanopuiston erityispiirteisiin, esimerkiksi hedelmätarha ja kartanon kasvihuoneet esitellään kuvin, kartoin ja tekstein.

Kartanopuistosta on laadittu ääniopas, joka on lainattavissa kesäisin kartanoalueen Tapulimaka-

siinista. Ääniopas kertoo kartanon historiasta, omistajista ja puiston vaiheista unohtamatta kummittelevaa Harmaata Rouvaa.

Äänioppaan voi myös ladata ja siihen liittyvän kartan tulostaa MTT:n verkkosivulta. Paikan päällä äänioppaan nauhoitukset voi kuunnella älypuhelimella kylteissä olevista QR-koodeista. Neliönmuotoisia koodeja on puistossa kymmenessä kuuntelupisteessä.

Ferrarian rinteellä kasvaa eri makuisia ja näköisiä tyrnejä.

KUVA:MTT:n arkisto/Maarit Heinonen

Kartanon ukkomansikoita Wendlan puutarhassa

Wendlan puutarhaan on kerätty kasvikuulutusilla ja puiston inventoinnin yhteydessä löydettyjä Jokioisten kartanon vanhoja kasveja. Kasveihin ja niihin liittyviin tarinoin tutustumista helpottavat DEVEPARK-hankkeessa hankitut kasvien nimikyltit ja puutarhasta keväällä 2013 julkaistava esittelyvihko. Puutarhassa Esimerkikiksi kasvavat Jokioisten kartanon ukkomansikat tuottavat hyvin satoa matkailijan

maisteltavaksi.

Puutarhassa voi tutustua myös muihin kasvigeenivarakokoelmiin, kuten Suomesta kerättyihin kirsikoihin, ilmasipuleihin ja japaninruusukvitteneihin. Wendlan puutarhan kokoelmaa täydentävät MTT:ssä tutkitut taimikaupoista saatavilla olevat FinE -koristepensaat, marjakasvit ja hedelmäpuut. Puutarha on maksutta avoinna ympärivuotisesti.

Jokioisten Pitäjänpäivillä heinäkuun viimeisenä viikonloppuna Wendlan puutarhassa järjestetään esittelykierroksia. Tuolloin puutarhassa on Jokioisten Maa- ja kotitalousnaisten pitämä Vanhan ajan kahvila ja kartanoalueella maalaismarkkinat. Keväisin puutarhassa voi lumoutua kansainvälisessä "Lumoudu kasveista" tapahtumassa, jolloin Jokioisten Martat kahvittavat ja perennojen vaihtotorilla käy kuhi-
na.

Maistelupuisto Ferrarian rinne

Kasvigeenivaraohjelma perusti yhdessä MTT:n ja Jokioisten kunnan kanssa Jokioisiin maistelupuiston, jossa kävijä saa paikan päällä vapaasti maistella erilaisia lajeja ja lajikkeita.

Puisto sijaitsee vajaan parin kilometrin päässä Jokioisten keskustassa, Loimijoen varressa. Se on osa Jokioisten geenivarapuistokokonaisuutta.

Jalostusaineiston makuja

Ensimmäiset tyrnit istutettiin Ferrarian rinteeseen toukokuussa 2006 ja puisto avattiin yleisölle 2009. Puiston tyrnit ovat Helsingin Yliopiston Kiinasta, Tanskasta, Siperiasta ja Suomesta keräämiä tyrnikantoja (Hippophaë rhamnoides) ja näiden risteymiä. Tyrnien joukosta löytyy makeamarjaisiakin yksilöitä!

Lisäksi puistossa on omena-, luumu-, kirsikka- ja päärynäpuita, herukoita ja karviaisia, japaninruusukvitteneitä ja pensasmustikoita sekä makeapihlajia.

Puiston portilla on Devepark-hankkeen ansiosta puiston lajikkeista kertova vihkonen ja polun varren kyltit kertovat suomalaisten hedelmä- ja marjakasvien viljelyhistoriasta.

**Ryhmäopastus
Jokioisten puistoihin:
merja.hartikainen@mtt.fi**

Kasvikuulutus

Monet vanhoista koristekasveista ovat vaarassa kadota uusien, jalostettujen lajikkeiden syrjäyttämisenä. Vanhat koristekasvit ovat arvokkaita: ne ovat kestäviä ja vaatimattomia, ne ovat sopeutuneet pohjoiseen ilmastoon ja sopivat suomalaiseen kulttuuriympäristöön. Vanhojen kasvien talteen ottamisella on kiire.

Nyt kaivataan tietoa perinteisistä koristekasveista, kuten sipulikasveista, pioneista, daalioista ja muista pe-

Missä kasvaa vanhoja koristekasveja? Onko sinulla kasvikoelma?

rennoista, joita tiedetään kasvatetun jo 1940-luvulla tai sitä ennen.

Kasvaako pihallasi tai tiedätkö, missä olisi kestäviä, vanhoja narsisseja, runsaasti leviäviä lumikelloja, uskollisesti vuodesta toiseen kukkivia tulppaaneja, akileijoja, liljoja tai särkynytsydän? Kukoistaako portinpielessä monille sukupolville kukkinut ruusupensas tai kiipeäkö seinällä vanha köynnös? Oletko kerännyt pihallesi jotakin tiettyä kasvi-

lajia tai -sukua?

Perinteiset pihan koristekasvit halutaan kartoittaa, ja tulevaisuudessa mietitään, miten taataan kestävien ja kauniiden, meidän ilmastoomme sopeutuneiden koristekasvien säilyminen.

Ilmoita kasveistasi:

www.mtt.fi/kasvigeenivarat (ajankohtaiset/tiedotteet) tai **sähköpostitse sirkka.juhanoja@mtt.fi** tai **eeva-maria.tuhkanen@mtt.fi**